

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

Viite: lausuntopyyntö 1.2.2019 STM/449/2019

Raportti lähisuhdeväkivallan sovittelusta – nykytila ja kehittämisehdotukset

Yleistä

Tekemänsä selvityksen perusteella työryhmä katsoo, että lähisuhdeväkivaltarikosten sovittelua Suomessa voidaan jatkaa. Samalla on kuitenkin varmistettava, että sovittelu on kaikissa tilanteissa kansainvälisten sopimusten ja velvoitteiden mukaista, asianosaisille hyödyllistä ja lähisuhdeväkivallan uhreille turvallista. Tämä edellyttää, että on täsmennettävä niitä kriteerejä ja menettelyjä, joilla arvioidaan, soveltuuko tapaus sovitteluun vai ei. Lisäksi on lisättävä lähisuhdeväkivaltaan ja sen sovitteluun liittyvien eri toimijoiden välistä yhteistyötä.

Valtakunnansyyttäjänvirasto yhtyy työryhmän seikkaperäisesti perustelemaan edellä kuvattuun loppupäätelmään.

Kehittämisehdotuksista

Työryhmä ehdottaa kolmea konkreettista kehittämiskokonaisuutta: yhteisten sovittelukriteerien sopiminen, yhtenäisen ohjeistuksen ja systemaattisten työvälineiden kehittäminen kriteerien soveltamiseksi ja lähisuhdeväkivallan sovittelun koulutuksen (koskee myös syyttäjiä) uudistaminen.

Paikallisia syyttäjänvirastoja on pyydetty lausumaan niistä kehittämisehdotuksista, jotka käytännössä toteutetaan paikallisin toimin yhteistyössä poliisin kanssa (sovitteluun ohjaamisen kriteereistä sopiminen yhdessä poliisin kanssa; sovitteluun ohjaaminen kohtuullisessa ajassa; palveluohjaus; sovittelu ei automaattisesti pääätä jutun etenemistä rikosprosessissa; uhrin oikeuksien varmistaminen sovitteluprosessin edetessä). Tässä lausunnossa otetaan kantaa syyttäjälaitoksen keskusvirastossa toteutettaviin ehdotuksiin, joita ovat syyttäjien ohjeistus ja koulutus.

Valtakunnansyyttäjän yleiset ohjeet syyttäjille

Jokaisella syyttäjällä on itsenäinen syyteharkintavalta käsiteltävänä olevassa asiassa. Lain mukaan valtakunnansyyttäjä voi kuitenkin antaa yleisiä ohjeita, joilla pyritään edistämään syyttäjän toiminnan yhdenmukaisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.

Valtakunnansyyttäjä ei ole tähän mennessä antanut syyttäjille yleistä ohjetta sovitteluasioissa. Sovittelulain säätämisen yhteydessä valtakunnansyyttäjä asetti työryhmän, jonka työn tuloksena syntyi 31.1.2006 päivätty mietintö. Tämä mietintö ja sovittelulakia säädettäessä annettu seikkaperäinen lakivaliokunnan mietintö (LaVM 13/2005 vp.) ovat toimineet syyttäjillä tulkinta-apuna eikä heille annettavalle erilliselle sovitteluohjeelle ole tähän mennessä nähty tarvetta.

Lähisuhdeväkivallan sovittelu on kiistatta rikossovittelun haastavin alalaji. Kun sille on saatu sovittua kehittämisehdotuksen mukaiset yhteiset kriteerit, valtakunnansyyttäjä sen jälkeen arvioi, onko ne tarkoituksenmukaista kirjoittaa yleisen ohjeen muotoon.

Syyttäjien koulutus lähisuhdeväkivallan sovittelussa

Sovitteluasioihin perehtyminen tapahtuu alueellisesti työssäoppimisena yhteistyössä poliisin ja sovittelutoimistojen kanssa. Valtakunnansyyttäjänviraston järjestämää sovittelukoulutusta sisältyy syyttäjien peruskoulutukseen puolitoista oppituntia ja väkivaltarikoksia koskevaan koulutukseen nimenomaan lähisuhdeväkivallan sovittelun osalta yhden luennon verran. Koulutusta on vähänlaisesti ottaen huomioon lähisuhdeväkivallan sovittelun haastavuus.

Kun kehittämisehdotuksissa mainitut lähisuhdeväkivallan sovittelun yhteiset kriteerit ja menettelytavat niiden yhdenmukaiseksi soveltamiseksi on lyöty lukkoon, Valtakunnansyyttäjänviraston koulustuimi arvioi syyttäjien koulutustarpeen ja koulutuksen muodot. Lisäksi Valtakunnansyyttäjänvirasto kannattaa kehittämisehdotuksessa mainittua vuosittain järjestettäviä valtakunnallisia täydennyskoulutuspäiviä.

Valtakunnansyyttäjä

Raija Toiviainen

Valtionsyyttäjä

Leena Metsäpelto